

Art Décoratifի Սալոնին հրաւիրաւոմսը (1)

Էտեկար ՇԱՀԻՆ

(Շար. եւ վերջ)

Րազ յաղոգութիւնը, օրէ օր աւելի կատարեալագործուած արեւեստին շա-հեկանութիւնը, Պ. Շահինը փորագրութեան ճամբուն մէջ պահեցին։ Արդէն, 1899ին, Պ. Քլեման Ժանէն արուեստագէտին առաջին քա-նակինգ փաշտէնը կը ցուցակագրէր, եւ 1900ին, Պ. Բոմէ Մաքս հանրային ուշադրութիւնը կը հրաւիրէր այդ արդէն իսկ կարեւոր գործին վը-րայ՝ Կազէք քը Պօ-գ-Արի մէջ։ Այսօր Պ. Շահինի յօրինած փաշտէնը թիւր 200ի կը հասնի։

Վենետիկ վերջին Միջազգային Յուցահան-դէսին (1903), եւ անճնապէս պարտք համարե-ցայ առաջարկել որ Պ. Շահինին յատկացուի անգլուգական գործերու վերապահուած մեծ ոսկի մետալներէն մին։ Պ. Շահին այնտեղ ու-ղարկած էր քսանի չափ օ-փորքներ, որոնց մէջ կը գտնուէին մեծ մասն այն փաշտէններուն որոնց վերադադրութիւնը մեր այս թիւով կը հրա-տարակենք։ Իր գործը այսօր ամբողջ Ներուպայի մէջ ծանօթ է եւ նուիրագործուած, եւ մենք

ուրիշ բան չունինք ընելու բայց եթէ սպասել անոր ճոխ ու անդադրուած ընդլայնումը։

Քանի մը բանիմաց հրատարակչներ ըմբռ-նած են վերջերս թէ ո՛րքան այդ տաղանդը՝ խորաթափանց, նկարչական ու երգիծական զիտողութիւնով կազմուած՝ պիտի յաջողէր պատմուածք մը կենդանացնելու։ Շահին այժմ կ'աշխատի պատկերազարդելու երեք զիրք, շատ տարբեր նկարագրով, որոնք օ-փորքներու շա-հեկան շարքեր պիտի ձեւացնեն։ Անաթ ու ձրասիի Histoire Comique, զոր պիտի հրատարակէ Քալման-Լէվի։ Փարիզեան Եօնալմանտի Տի-պարենը, որուն բնագիրը գրած է Պ. Կապրիէլ Մուրէ, եւ որ Հարիւր Գրասէրներու (Նիկերու-թեան յատկացուած է. եւ Պ. Օքթավ Միլլայօյի մէջ նորավէպը, Նախասենեակին մէջ (հրատա-րակիչ՝ Բոմանեու)։

Histoire Comique Պ. Շահինին ներշնչած է որոշ նկարագիրներ եւ բարբի պատկերներ, դերասաններու այդ միջավայրին մէջ ուր ար-հեստին ունակութիւնները եւ հասարակութեան մտահոգութիւնը իրենց ամբողջ կեանքին մէջ կը վերերեւան։ Այնտեղ կը տեսնուի կենդա-նագիր մը ծիր դերասանուհիի որ ատենով աղ-ւոր է եղած, անողորմ սրատեսութեամբ մը գծուած։ Ետոյ՝ քապրիէլը, որ իր բոլոր տա-ղանդը իր զէմքին փառաւոր ծիծաղիչութեան մէջ կը կապցնէ. եւ դերասանի թաղուած, ուր դերասանուհիները ինքզինքնին ցուցնելու սո-վորութիւններն չեն մոռնար։

(1) Շահինի գործերու այս վերահադրու-թեանց էլիքները ազնուաբար մեզի փոխ սը-ւած են Art Décoratif քերթի ճեփեկին կողմէ։

Տօնալմանտի Տիպարեններուն պատկերազարդ-ման մէջ, զգացումն ու յօրինուածքը շատ տարբեր են. ժողովրդական հասարակութիւն-

Կենդանացի Անաթոլ Ֆրանսի

ները եւ մեր հրապարակներու անպարարները չտիպազանց ճիշդ եւ զուարճալի ուրուագիծներու նիւթ են տուած։ Իսկ Նախասնենակին լեջը բոլորովին տարբեր աշխարհ մըն է, տարօրինակ ու կասկածելի, որուն մէջ իւրաքանչիւր դէմք բարոյական անձնաւորութիւն մը կը համադրէ։

Պ. Շահին գրքերու պատկերազարդումը կ'ըմբռնէ իբրեւ ճշմարիտ անձնական բաժին մը։ զոր կը բերէ արուեստագէտը, առանց մանաւու գրագէտին հետ մրցել, ոչ ալ պատմութեան պայսինչ ֆրագը տառականօրէն թարգմանել։ Գրագէտ ու գծագրիչ տարբեր յատկութիւններ ունին, գծագրութիւնը կարող է ճշդել կենդանագիրները կամ տեսարաններու տեղագրական նկարագիրը։ Հեղինակը կը պատմէ, արուեստագէտը ցոյց կուտայ եւ կարող է երեւան հանել յատկանշական պայսինչ գիծը կամ այսինչ շարժումը։

Այդտեղ ինչպէս իր բոլոր գործերուն մէջ,

Պ. Շահին կը յայտնուի այլազան, սուր եւ կենդանի։ Ոչ միայն մթնոլորտի տարբերութիւններ կան զոր պէտք է արտայայտել, այլ՝ կարելի է ըսել՝ մարդկութեան զանազան եղանակներ, մարմնի տարբեր յօրինուածներ։ Պ. Շահին հրաշալի կերպով կ'ըմբռնէ թարմութեան ու ծանրութեան երեւոյթները, կեանքը իրեն միշտ արժանի կ'երեւայ ուսումնասիրուելու, քանի որ իր բոլոր արտայայտութեանց մէջ ան միշտ ինք իրեն հաւասար է։ Թրեւս օր մը այս արուեստագէտը, որ իր ճերմակ ու սեւերով աշխարհ գունամօխ եւ հզօր է արդէն, Վրձինը՝ նորէն ձեռք պիտի առնէ՝ զարձեւել կեանք նկարելու համար. գիտեմ որ այժմ ատոր կը մտածէ։

ԿԻՒՍԹԱՎ ՍՈՒԼԻԷ

Угледы